

گزارش وقوع بیماری تب سه روزه گاوی در شهرستان نرماشیر

حیدر خلیلی بگلوی ، دکترای عمومی دامپزشکی ، دکترای تخصصی بیماریهای داخلی دامهای بزرگ، کارشناس مبارزه با بیماری های دامی شهرستان نرماشیر، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

پست الکترونیکی : Dr.khalilihaeydar@yahoo.com

فیروزه زارع پور، د تری عمومی دامپزشکی، رئیس اداره دامپزشکی شهرستان نرماشیر ، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

ست الکترونیکی : firoozeh.zarepour@yahoo.com

عامل بیماری تب سه روزه و یا تب بی دوام گاوی (Bovine ephemeral fever) یک ویروس از خانواده رابدوویروس از جنس Ephemero virus است (Walker and Klement, 2105: 1). این بیماری فقط در گاو و گاو میش دیده می شود و در سایر نشخوارکنندگان دیده نمی شود. این بیماری در مناطق گرمسیری آفریقا، بیشتر نقاط آسیا، خاورمیانه، هند و استرالیا بومی است. در مناطقی که بیماری اپی زوتیک است گاهی وقتی شرایط فراهم می شود بیماری اندمیک می شود. این بیماری را اگر گاو به صورت طبیعی بگیرد به مدت دو سال بر علیه این بیماری گاو ایمن می شود و با گذشت زمان و کاهش ایمنی، گاو ها مستعد به این بیماری شده و یک اپیدمی ایجاد می شود. میزان واگیری این بیماری ۲۵ درصد الی ۴۵ درصد است (Haskell, 2011: 1050) و اگر جمعیت گاوی یک جمعیت حساس باشد ممکن است به ۱۰۰ درصد هم برسد. میزان مرگ و میر این بیماری یک درصد ذکر شده است و آن هم به دلیل تلفات ناشی از بیماری نیست بلکه به خاطر حذف اجباری دام در اثر عوارض ناشی از این بیماری است. در سویه هایی که حدت بالایی دارند میزان مرگ و میر (حذف اجباری دام) ممکن است به ۱۰ درصد هم برسد. حیوانات آلوده منبع عفونت هستند و حامل های بیولوژیکی پشه ها هستند. این بیماری از طریق ناقلین انتقال می یابد که ناقلین شامل پشه های *Culex annulirostris*، *Aedes spp*، *Anopheles bancroftii* و *A. annulipes* می باشند. انتقال این بیماری از طریق تماس با ترشحات حیوان آلوده انجام نمی شود چون این ترشحات حاوی ویروس نیستند و فقط از طریق خونخواری پشه این بیماری انتقال می یابد. ویروس از طریق اسپرم منتقل نمی شود مگر اینکه خود ویروس به داخل رحم تلقیح شود. از نظر اقتصادی این بیماری در گله مبتلا می تواند تا ۸۰ درصد کاهش تولید شیر بدهد و این کاهش تولید تا پایان دوره شیرواری ادامه خواهد داشت. در کنار این کاهش تولید شیر ، مقاومت به ورم پستان نیز کم می شود، کارایی تولید مثلی پایین می آید و فحلی ها به تاخیر می افتند و سقط جنین و ناباروری های موقت اتفاق می افتد. بیماری یک بیماری کشنده نیست ولی گاهی مرگ و میر به دنبال عفونت های ثانویه مثل پنومونی ، زمین گیری طولانی مدت ، نفخ و ... به وقوع می پیوندد (Radoshtits, 2006: 2081-2084). بدلیل واگیری بالای بیماری و ضرر های اقتصادی زیادی که این بیماری به صنعت گاوداری وارد می کند نویسندگان در این مقاله به اولین گزارش مستند بیماری در شهرستان نرماشیر می پردازند .

روش کار:

در تابستان ۱۴۰۱ به دنبال وقوع بیماری به صورت ناگهانی در چندین منطقه از شهرستان نرماشیر که با علائم تب بالا ۴۰ درجه سانتی گراد، بی اشتها، ضعف ، سستی و لنگش در اندام های حرکتی ، تاکی پنه، تاکی کاردی ، وجود ترشحات سروز از بینی و چشم ها و در چند مورد با زمین گیری در دام ه به شبکه دامپزشک شهرستان مراجعه نمودند . طی بررسی انجام شده

سازمان دامپزشکی کشور
سلام و سلامتی

توسط نویسندگان به بیماری تب سه روزه مشکوک شده و جهت تایید تشخیص بیماری اقدام به نمونه گیری و ارسال نمونه به آزمایشگاه صورت گرفت. از شش منطقه از شهرستان از دام هایی که علائم بالینی مشکوک به بیماری تب سه روزه داشتند خون سیترا ته اخذ گردید و طبق دستورالعمل های آزمایشگاهی جهت انجام RT-PCR به آزمایشگاه ویروس شناسی موسسه رازی ارسال گردید .

نتیجه و بحث:

شده نمونه ارسالی از نظر آلودگی به ویروس بیماری تب سه روزه با انجام آزمایش RT-PCR مثبت گزارش شدند. ریسک فاکتور های موجود در منطقه نرماشیر که می توانند منجر به شیوع و رخداد بیماری تب سه روزه گردد: محصول غالب این شهرستان خرما و مرکبات می باشد و از آنجایی که سیستم آبیاری در باغات این شهرستان بصورت غرق آبی می باشد (بازه زمانی آبیاری معمولا هر هفته یا کمتر است) که این عامل خود می تواند منجر به وجود آمدن یک محل مناسب برای ازدیاد پشه ها و حشرات خونخوار در منطقه به ویژه در فصل گرم سال گردد .

وجود باد های ۱۲۰ روزه در شهرستان های شرقی استان کرمان و نیز شرق کشور ، که معمولا هر سال از خرداد ماه شروع می شود نیز بعنوان ریسک فاکتور برای منطقه و شهرستان نرماشیر محسوب می گردد با توجه به اینکه وزش باد می تواند باعث انتقال بند پایان مانند پشه از یک منطقه به منطقه ای دیگر باشد لذا وزش باد می تواند به بروز بیماری های منتقله از طریق حشرات علی الخصوص بیماری تب سه روزه شود.

حساس بودن جمعیت دامی به عامل بیماری تب سه روزه با توجه به این نکته که در صورتی که گاو بصورت طبیعی مبتلا گردد ایمنی به مدت تقریبا دو سال علیه عامل بیماری تب سه روزه ایجاد می شود که با گذشت زمان و کاهش میزان ایمنی گاو ها مجددا مستعد بیماری می شوند و احتمال رخداد اپیدمی وجود خواهد داشت.

با توجه به اینکه محدود کردن حمل و نقل و حرکت حیوانات در کنترل این بیماری نقش اساسی دارد بنابراین رعایت اصول قرنطینه ای در سطح منطقه و همچنین سمپاشی و رعایت مسائل بهداشتی و واکسیناسیون دام ها در کنترل کردن بیماری حائز اهمیت زیاد می باشد.

منابع مورد استفاده :

- 1- Haskell, S. R. (2011). “ **Blackwell’s five-minute veterinary consult: ruminant**”, John Wiley & Sons.
- 2- Radošits, O. M., C. Gay, K. W. Hinchcliff and P. D. Constable (2006) “**Veterinary Medicine E-Book: A textbook of the diseases of cattle, horses, sheep, pigs and goats**”, Elsevier Health Sciences.
- 3- Walker, P. J. and E. Klement (2015). “**Epidemiology and control of bovine ephemeral fever**” , Veterinary research 46:1-19.

سازمان تحقیقات و آموزش علوم دامی

سلام و سلامتی